

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fidei Populo ...

Lingendes, Claude de
Coloniae Agrippinae, 1689

CVI. V. Est de ejus doloribus externis: in Flagellatione, Coronatione, & Crucifisione.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

V. ET VLTIMA PARS.

SEU

ALIA CONCIO.

De Christi doloribus externis.

Attendite, & videte, si est dolor, sicut dolor meus. Lament. 1.

Si ordinem naturæ spectemus, licet à minoribus ad maiora progressus fieri debeat, quia ubi maiora dicta sunt, frustra minora afferunt, præsertim languente semper affectu: Quia tamen quæ sunt maxima, non semper maximè movent; & quoniam extrema plus movent quam interna; tum quia sunt magis sensibilia, tum quia magis sunt in nostrâ experienciâ, & consequenter plus nobis cognita, deniq; quoniam totum hominem commovent, & partem superiorem, & partem inferiorem, & utrumque appetitum, & sensitivum, & rationalem; propterea illa in ultimum locum rejecimus, dicturi de externis Christi doloribus: quorum magnitudinem quoniam nulla mens capere potest, & multo minus nulla lingua exprimere, omnium facillimam rationem inire placet, ab eorum tormentorum quæ Christus passus est enumeratione. Quod tamen quia esset plurimum dierum opus, si omnia singillatim persequi vellem; ideo in tribus præ-

cipuis hæreo, hoc est in flagellatione, coronatione & crucifixione.

Quoad flagellationem attinet.

I. Consideratio est de causâ: S. Hieron. in. cap. 27. Matth. ait ideo Christum iustum esse flagellari, quia ex usu Romano prius erat flagellandus, quam occidendus, secundum illud: I. hector, colligamans, verberato, caput obnabito, in felici arbori suspendito: Sed S. Cyrillus lib. 12. in Ioan. cap. 15. & S. Augustinus tract. 116. putant id factum, quod Pilatus, cum obstinatos videret animos accusatorum, & summum eorum odium, ac furorem, atque intelligeret se non facile eorum amentia posse satisfacere, statuerit, si non omnino, saltem ex parte, eorum rabiem satiare. Horrendum quidem ei scelus videbatur unâ ex parte, innocentem morti addicere; ex alterâ parte nihil videbat quo furorem Iudæorum placaret: hæc illi visa est ratio commoda, ut Christum acerbissimè flagellaret, sperans se hac

se hac ratione mitigarum horum leonum feritatem. At itaque Evangelista; *Apprehendit Pilatus Iesum, & flagellavit: & eius intentionem Lucas sic expressit: Emendatum ergo illum dimittam: Itaque Augustinus in Psal. 63. Non persequendo flagellavit Dominum Pilatus, sed Iudæorum furori volens satisfacere, ut vel sic jam mitercerent, & desinerent velle occidere, cum flagellatum viderent: in quo gravissimè deliquit: quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona, quod Iudæi maximè observandum est, cuius est absolvere innocentem & crimen insequi secundum illud Daniel. 13. Dicente Domino, innocentem, & justum non interficies: & quamquam Pilatus laverit manus, tamen facta non diluit, ut ait Ambrosius, iudex enim, ait, nec invidia cedere debuit, nec timori, ut sanguinem innocentem addiceret.*

II. Consideratio de huius supplicii gravitate. 1. quidem ex genere ipsius, fuit enim ignominiosissimum, & extra mutilationem, & mortem gravissimum, ac non nisi se vorum propriam, quod cum Romano infligere fas non fuit: ut docet Tullius orat. pro Rabirio & conqueritur Paulus Actor. 22. 2. ex intentione Christi, & Pilati, fuit gravissimum. Nam Christus hoc supplicium voluit Patri satisfacere: *Isaiæ 53. Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum, & infra: vulneratus est propter iniquitates nostras: &c. disciplina pacis nostræ super eum.* Pilatus enim voluit flagellationem esse totius accusationis pœnam: ac ne Iudæi aliquid maius exposcerent, atrocissimam illam esse iussit: quæ Pilati intentio, cum à Christi inimicis succaperetur, ut crederent Pilatum, post flagellationem Christum dimittere decrevisse, secundum illud, *Emendatum ergo illum dimittam.* causa fuit, ut acerbissimè exciperetur: sic enim cum ministris, & tortoribus pegerunt, ut fieri posset, in eo supplicio

moretur: quare scriptum est in Psal. 72. *Eius flagellatus tota die: & castigatio mea in matutinis:* Si mane, quomodo tota die? quia scilicet manè quidem facta est, nam hora quasi sextâ, cruci affixus est, sed si effectum spectes, tota die: sic enim malè est habitus, ac si tota die flagellatus fuisset. Accessit etiam ferocitas militum quibus traditus fuit, quibus nullus pietatis, & compassionis sensus, & qui sua sponte variè Christum vexarunt, multò magis iussi, præsertim cum à Iudæis & Pontificibus pecunia sollicitarentur.

III. Consideratio est de modo.

1. Itaque Christum Dominum publicè vestibus suis nudarunt: ô facinus! ô audaciam, Cogita mirabilem Christi pudorem, & verecundiam, longè maiorem eâ omni, quæ nunquam fuit in animo Virginis cuiuscunque maximè verecundæ. Certè tunc primum se vidit nudum in vita. Sed hanc etiam confusionem pati voluit. O mirabile spectaculum & exhorrescendum Angelis, qui eo obstupefacti feriuntur, & quasi extra se ipsos sunt rapti! An non aliquod arboris folium existat, quo secundi huiusce Adam nuditas tegatur, sicut ficus frondes primum velarunt? an non herbam plantamque aliquid iam terra producat qua operiatur? Alas, ô Seraphim, vestras usque ad eum extendite, vestraque illi obtegite gloria, Tuque, Sol, lumentum amove, ac eum obumbra qui tuam tibi claritatem impertit. Ille potuit terram, herbis, & floribus; Mare, ut ait Jobus, nube, quasi pannis infantia obvolvere, aërem tenebris, cælos lumine, astra luce, arbores frondibus, animalia setis, villis, lana, & pellibus; pisces squamis: aves plumis vestire: cū interim nudus in omnium oculis, & irridendus existat. Adā nudum se ipse exhorruit, & ad ficum accurrit ut tegetur: Noënum quod nudus esset, Chanaā irrigit: Davidē Michol despexit 2. Reg. cap. 6. *Quam gloriosus fuit hodie Rex Israel,*

rael. discooperiens se, &c. & nudatus est quasi unus de scurris. Et hoc hodie de Christo dicitur! Verùm; debuit aliquando Thecla nuda certare in theatro, & Tyranni plurimas Virgines & Matronas hanc ignominiam debuerunt afficere: debuit multorum procacitas se suaque, & aliena corpora hanc contumeliã vexare: Vt igitur omnibus satisfaceret, eandem injuriam speciosus, & castissimus inter filios hominum, & virginitatis author pati voluit. 2. Ita nudatum vinculis constringunt; Ambrosius. Tã patiens Dominus, ut fugitivorum vinculis suum corpus offerret. O vincula! ô funes! Quæ nam, ô Deus, te potuerunt constringere vincula? Certè tu nostra voluisti dissumpere? tu Satanæ nexus & catenas frangere? nam tu author, & affertor libertatis. Numquid tu non fortior Samson, ut omnia frangeres; *Philistim super te Samson*. Quæ te Dalila decepit? Quis crines tuos abscidit? quis robur abstulit? Sanè frustra te homines colligassent, nisi Pater tuus te ligasset, uti Abraham suum Isaac? quod Rupertus, ait? colligavit planè Pater filium suum non imbecillitatis vinculo, sed magnæ charitatis imperio, ne oblatum Calicem passionis, mori dedignatus abigeret. Item: non teneretur, nisi amore teneretur. Laur. Justin. deligno vitæ cap. 4. ô charitas quàm magnum est vinculum tuum quò Deus ligari potuit! Nullum vinculum Filium Dei ad columnam tenere posset, si charitatis vinculum defuisset.

3. Vinculis innodatum alligant ad columnam: ita ne verò ille ad columnam ligatur, in cuius conspectu columnæ cæli parent, & moventur, & contremiscunt? Ille qui quondam tot annis populum per desertum deduxit, columnam ignis per noctem, & columnam nubis per diem? Hanc columnam aliqui parvam esse dicunt, ne humeri occultarentur qui præcipuã cadendi erant: & si

hæc opinio vera est columna quæ Romæ apud S. Praxedem visitur, integra est. Alij dicunt columnam fuisse altam, & ita censuit S. Hieron. epist. 27. qui ait sustinuisse porticum atrij Pilati, seu Prætorij: & si hæc sententia vera est, columna Romana ejus tantummodò pars est? & ratio quæ allata est, nihil probat: immò reimpletæbantur columnam, & totum dorsum flagellantibus obvertebant; unde Prudentius. Columnæ annexus teigum ut servile flagello, &c. Christus itaque columnam complexabatur, ut rem sibi charissimam ob nostri amorem: & hujus columnæ locum ambiebat Sanctus Augustinus, cum dicebat: inter brachia Domini mei Iesu, & vivere volo, & mori cupio: Tu interim in columnam agnosce invictam patientiam, quã omnia adversa sustinere debes: ita in tribulatione, constans esto in adversitatibus, & Dominum imitare.

4. Sic columnæ alligatum vinculis tortores immanissimi flagellare cœperunt. Cùmque reus, vel virgis caderetur, persona esset nobilis, vel flagellis, si esset ignobilis (ait Sanctus Hieronymus, ac Tullius meminit in oratione pro Rabirio, omnem civem Romanum, cuiuscumque esset census, virgis casum fuisse? Et Paulus Actor. 22. *Si hominem Romanum & indemnatum licet vobis flagellare*) quamvis nulla ex his causis Christo deesset, ob quas flagellari non debuerat: (nam si nobilitas spectetur, secundum naturam divinam Deus erat: quid magis secundum naturam humanam, surculus erat stirpis Davidicæ, & Regiæ: si jus civitatis spectetur, ipse est qui illud donat? non urbis Romæ, aut alterius terrestris, sed cœlestis? secundum illud Ephes. c. 2. *Iam non estis hospites, & advena, sed estis cives Sanctorum, & domestici Dei, superædificati super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo* Iesu.)

Iesu:) Tamen ad maiorem ignominiam, & dolorem, Christum flagellis ceciderunt; unde Evangelista Ioannes cap. 19. *Apprehendit Pilatus Iesum, & flagellavit.* Quidam tamen voluerunt ut Euseb. Cæsarien. & S. Chrysostr., Christum caelum fuisse primò flagellis, tum funibus, tunc catenis ferreis. Quicquid dici potest crudele, non superat immanitatem carnificum, nec odium diaboli, nec ludæorum invidiam, nec patiendi desiderium, quo Dominus noster flagrabat, neque Dei patientiam qui tolerabat.

Contemplare anima mea ingentem illam ictuum tempestatem: strepunt undique, & crepitant ictus, qui frequentius incidunt in Christi carnem, quam soleat grando super recta. Ab ictibus inflicis corpus primò rubescit, & quasi sulcis notatur; mutatur sensim & deformatur livore, ac totum sanguine diffusit; pelleque penitus incisâ, ictus omnes in carnem exulceratam incumbunt, extrahuntque frustra, eamque totam lividam efficiunt, & lacerant usque; aded ut detegant ossa; in humeris præsertim lumbisque, ubi maxima pars ictuum, loraque extrema confident, neque amplius nisi plagas vulneraque ipsa discruciant. Vix carnifices spiritum trahunt, vires deficiunt, flagella rumpuntur, & simul cum sanguine & carniū frustulis dissiliunt undique vestes in terra depositæ tinguntur sanguine; eodem brachia, manus, pedes, facies, & ora rubescunt; ipsa columna undique aspergitur, ut rupes in oceano, aut spumâ, aut aquâ: ipsa terra sanguine purpuratur, tota area rubescit; & ubique nil præter sanguinem cernitur. Hic rectè exclamat Rupertus in cap. 16. Ioannis, Theatrum mundi totius, facta est Pilati domus, Spectaculum grande in ea proponitur, toti mundo, Angelis, & hominibus, ut à servis peccati, princeps libertatis, servilibus modis cæderetur. Grande spectaculum, & stupendum, & inauditum;

Tom. III.

Deus homo flagellis cæsus instat servi contemptibilis. Quis non obstupescat & contra se penitus non rapiatur si Deum hominè contempletur, omni maiestate, omni que potentia præditum, columnæ alligatum funibus, & teiga præbentem verberibus? *Obstupescite cæli super hoc, & porta cæli desolamini!* Obstupescite, Angeli, Cherubim, & Seraphim super hoc: Quia vos novistis, quid est hoc: Quis sit hic, nive candidior, quem effusus sanguis, ros reddidit rubicundiorum. Tum pergite adeste Angeli, infini propemodam estis: Vnus vestrum facillimè è tortorū manibus illum potest eripere. Quid agitis? numquid stupor vestras cohibuit vires? Non stupor cohibuit, cohibet vestram, quæ flagellatur potentiam, sicut & cohibet suam: *Oblatys est quia ipse voluit*, ad columnam funibus astrictus teneatur, qui ipse voluit: Iosin tum enim Samsonem, non hominum funes, sed potentissimi amoris vincula, quo humanum persecutus est genus, ligare potuerunt. S. Bernardus. *Cessavit iam antiqua illa laus: Non accedet ad te malum, sigillum non appropinquabit tabernaculo tuo:* fuit olim cum dicebatur *flagellum inundans super iniquos*, sed jam ita loquetur: *Ego in flagella paratus sum:* Tu olim Ægyptum flagellasti tot plagis: Tu iam non iudex, sed reus: *quoniam ego in flagella paratus sum:* de illo dixit Ezechias in suo Cantico, *Proieci post tergum tuum, omnia peccata mea:* nihil itaque mirum si dicat. *Congregata sunt super me flagella:* Proverb. 10. *Virga in dorso eius, qui indiget corde:* Tu nimirum ille es, cuius ros in nostram livit. Quando voluit populum castigare ostendit Ieremiæ virgam, & ait. *Quid tu vides Ieremia? virgam vigilantem ego vigilabo super verbo meo, & faciam illud:* Quid tu verò Ioannes Evangelista? quid vides? *virgam vigilantem ego video, quæ vigilat, & parata est Deum ipsum percutere:* Sed ô iustitia divina, quid facit hæc virga in humeris

R r

Filijs

Filii, & iusti? Cur non potius in humeris peccatoris? Sed nimirum hæc virga est Amygdalina, & floret in humeris iusti & fructus suos affert, Semper quidem vigilat in se, & nunc in Christo vigilat, sed sæpè in humeris impii dormit: Veniet tempus cum vigilabit ut virga ferrea de qua David: *Reges eos in vi ga ferrea, & tanquam vas figuli confringes eos*: Tu vide an malis pati virgam vigilantem, scilicet afflictionem, an verò ferream dormientem: Certe priorem elegit Augustinus cum dixit: Hic ure, hic seca, dum in æternum parcas. Tu interim osculare summitatem virgæ, cum Esther Regina, vel adora cum Josepho, vel gusta cum Ionatha dulcedinem mellis gratiæ Divinæ & fusi sanguinis: & memento illius virgæ qua gentes regit, memento ultimæ sententiæ qua ut ait Isaias cap. 11. *Percutiet impios, cum percutiet eos virga oris sui: & mecum transi.*

IV. Consideratio est de numero plagarum. Nonnulli sunt qui ad quinque millia, & plus etiam numerum extendant: videtur incredibile: illud tamen certum est fuisse ingentem: nam si ex Deuteron. 15. *Iuxta mensuram delicti, erit & plagarum modus*, cum delicta quæ in se suscepit, sint innumera, plagæ, & flagella non habebunt modum, vel nenturam. Et si multa sunt flagella peccatoris, multa quoque flagella iusti, qui peccata expiavit: juxta illud Luca: *Plagis vabulabit multis*, præsertim quia juxta Isaiam, *Projecit peccata nostra post tergum su. m. e enim disciplina pacis nostra super eum, & livore eius sanati sumus*. Quod si in nobis à planra pedis usque ad verticem non est sanitas, debuit etiam à planra usque ad caput flagellari. Hinc Augustinus serm. 114. de Tempore, omnes homines ad hoc spectaculum, quasi ad commune theatrum invitat: Agnosce, homo, quantum valeas, & quantum debeas, & dum tantum Redemptionis tuæ dignitatem perspicias, ipse tibi pecandi pudorem in-

dicito: Ecce pro impio pietas flagellatur, & si multa flagella Redemptoris: *Pro mensura delicti, & plagarum modus*. Maxima fuit mensura peccatorum, maxima etiam in mensura plagarum.

V. Consideratio: Quis fuerit Christi Domini habitus, quis tenuit toto tempore flagellationis, docet Bernardus. Fluebant lachrymæ, fluebat sanguis, & de paradiso illo cælesti, cruoris flumina manabant. Certe toto illo tempore, nunc oculos ad Patrem tollebat, si adjuvaret, nunc piæ dolore corpus aut curvabat, aut vertebat, nunc vix spiritum ducebat, nunc oculos obvertebat ad carnifices, si forte mollerentur: interiam nec vocem, ac ne vix suspirium emittebat, sed dicebat illud Isaiæ 46. *Ego feci, ego feram, ego portabo, ego salvabo*: Ego pro hominibus spontorem me feci; jam luo quod promisi: *Congrega a sunt super me flagella, & ignovari*: Hoc est, nec injuriæ sum recordatus; quia etiã ij qui me flagellabant, gnovi. Quàm recte ad Patrem dicebat *Confidisti saccum meum, & merito: quia ut ait Job: Signasti quasi in sacco delicta mea*. Etenim in in ea sacra Humanitate, omnia hominum peccata incluserat, ut castigaretur. Hoc ego sacco, ô Christiane, te induere volo: *Imitami Dominum nostrum Jesum Christum*, Imitare Baruch capite 4 *Exui me stola pacis, indui autem me sacro obsecrationis, & clamabo ad Altissimum in diebus meis*. Certe sic velit utis omnia à Patre impetrabis.

VI. Consideratio est. Quid fuerit de Christo, finita flagellatione nam cum tortores defatigati essent, cessarunt percutere; imò tandè recesserunt, & Christum solum columnæ adhuc illigatum, nulla re, nisi sanguine suo, & vulneribus coopertū, reliquerunt, Placebit vobis, Auditores, ut accedamus, & dum licet per tortores, lugendo planè spectaculo pacamur. Sic quidem Bernardus eo pascitur: O Christe sancte, o Jelu bone, & nostri amantissime, quanta pro me pateris? quanta à carnificibus

ficibus sustines Ego rapui, tu exolvisti; Ego acerbam
 vram comedi, & dentes tui obstupescunt: Ego scelus
 commisi, & tu poenas luis, & flagellaris, Ecce sancte
 Iſaia virum illum dolorum, quæ quærebās & expec-
 tebas: Ecce brachium Domini revelatum: *Desideravimus eum, aiebas
 deſpectum, & novissimum viro: um, virum dolorum
 & scientem infirmitatem: & nos putavimus eum
 quasi l. pro: um, & per. usum à Deo, & humiliatum:*
 ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras,
 attritus est propter scelera nostra: disciplina paci-
 stra super eum: à planta pedis usque ad verticem nõ
 est in eo sanitas. Quid interim Christus? In spi-
 ritu humilitatis, & animo contrito, ploravit
 supra singulos, & de singulis meminit apud
 patrem. Quis tibi tunc sensus de peccatore?
 Quis super singulos qui hinc adsum? Tu,
 quisquis es, mi Auditor, paululum quiete,
 & tuos sensus explica cum Christo Domino:
 Quid de ipso sentias? Quid de te ipso? Con-
 clude, Quid post illud exemplum facere ve-
 lis, Quid pati, Quid in te suscipere.

Sed diri Torrores non cessant ab eo cru-
 ciando, nisi ut ad nova tormenta novas vires
 comparent: Et quoniam verticis facta est
 mentio: *A planta pedis usque ad verticem, &c. &
 ea pars corporis in flagellatione videbatur
 excepta, propterea ut suum esset capiti sup-
 plicium, divina Bonitas permisit, ut hominũ
 crudelitas inusitato supplicio ad verum se u-
 teretur: nempe coronatione spineâ;* De qua
 Iſaia 22. *Coronatus coronabit te tribulatione.* Nam
 licet Pilatus id non imperavit, milites tamen
 cum Christum, hominem nihili ducerent,
 in eum quidlibet ausi sunt: Vnde S. Leo ser.
 10. de passione: *Pilatus Dominum Iesum di-
 versis contumeliis affici, aut permisit, aut iul-
 sit.* Porro hoc supplicium, & plenum dolo-
 ris fuit, & summæ ignominie, sed magni eti-
 am mysteriis.

I. Quod dolorem attinet, fuerunt illæ spi-
 næ ex iuncis marinis, itaque & grandes, &

duræ, & acutæ: Quare in cute capitis profun-
 diſſimè infixæ sunt. Multi asserunt fuisse nu-
 mero 72 & totidem puncturas: hoc certum
 fuisse integrum circulum, & capitis operi-
 mentum, & altè hæſiſſe carni, maximumque
 dolorem effeciſſe, cum venas simul, & ner-
 vos, & cutem spissiſſimam traicerent. &c.

II. Quod ignominiam spectat, cum ad lu-
 dibrium fieret, regie illius dignitatis, nihil
 omiſſum est quo Rex ridiculus appareret:
 unde Bern. ser. de Passione cap. 4. Ingeritur
 tibi à generatione prava, & amaricante ho-
 nor detriorius in corona.

1. Itaque adducunt in prætorium, ut in lo-
 co publico maior esset ignominia, & iniuria:
 & convocant totam cohortem, quasi ad lepi-
 dum, & ludicrum spectaculum; & ut aliquid
 ad hunc ludum omnes conferant, ut à pluri-
 bus esset iniuria,

2. Iterum nudarunt, secundum illud
 Mat. h. *Et exuerunt eum,* ut scias ter nudatum:
 ad flagellationem, ad illusionem Regie di-
 gnitatis, & ad crucifixionem: quod magnũ
 attulit Christo pudorem, ut coram tot mili-
 tibus ad procaciam projectis nudaretur

3. Varias multiplicarunt contumelias, e-
 um in ridiculum Regem inaugurando, per
 omnia Regum insignia:

1. enim thronus fuit lapis, aut scamnum,
 idque in modum tribunalis factum, ut docet
 Clem. Alexandr. 2. p. adag. c. 8,

2. Fuit corona spinæ ex iunco marino, aut
 ut ait Gretserus ex thamno: corona planè
 miserabilis, non ex stellis compacta, neque
 ex gemmis, non ex auro, non unionibus,
 non ex floribus aut frondibus: sed loco auri,
 ex ligno: loco gemmarum ex spinis acutissi-
 mis & plectentes coronam de spinis imposuerunt su-
 per caput eius

Neque id mirum est, ait Bernar. Quoniam Re-
 ges solent facere coronas, & ornantur regalia
 ex iis quæ offerunt subditi: porro quid aliud
 offerre homines ossunt præter spinas, ex quo
 R 1 2 ob pec-

ob peccatum, terra spinas, & tribulos germinavit: uti dicitur Genes. 3.

Legimus Nazareos olim fuisse coronatos: Nam vox Nezer significat separatum, seu dedicatum, vel coronatum: sive quod Nazareus suis capillis coronaretur, ut aut aliqua quacunque corona, secundum illud Genes. 49. & in vertice Nazareus inter fratres suos: Christus autem in Passione nominatus est Nazareus, etiam cum expresso titulo: & merito, quia crucifixus est coronatus, ut passim referunt pictura: & scripsit Origenes, in Math. cap. 27. Tertull. contra Iudæos cap. 13. & innuere videtur S. Math. cap. 27. Et postquam illuserunt ei exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum vestimentis eius. & duxerunt eum ut cruci: & venit, non dixit quod coronam abstulerint, sed tantum chlamydem.

Item coronati Israëlitarum legem accepturi: Ita apud Lyranum. Gaudebant scilicet Hebræi se à cæteris gentibus per legem esse distinctos: Itaque cum lapsi sunt in Idololatriam, audierunt à Deo Exod. 33. *Iam nunc depono ornatum tuum ut sciam quid faciam tibi: deposuerunt ergo filii Israël ornatum suum: videlicet coronam à se abiecerunt.* Idem cum jam essent terram promissionis ingressuri, coronas sibi plexerunt ex floribus lectis in monte Aman: Ita Lyranus explicat locum illum Cantie. 4. *Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni coronaberis de monte Aman.* Sic Christus legem Patris perfecturus, & ingressurus alium vitæ statum, coronari voluit.

Quis nesciat Sponsos ex veteri more fuisse coronatos: Isaia 61. *Quasi sponsum decoratum corona.* Ita Christus secundum illud Cantie. 3. *Egredimini & videte, filia Sion Regem Salomonem, in Diademate quo coronavit eum Mater sua in die sponsa ionis illius, & in die letitiae cordis eius.*

Caput summi Sacerdotis insignitum fuit corona, & cydari: Levit. 8. *Cydari quoque texit capiti: & semper Reges coronati apud omnes nationes.* Christus itaque cum esset & Sacer-

dos, & Rex debuit coronari, & cum milites Christi regno vellent illudere, *Coronam spinam plebentes, imposuerunt capiti eius.*

Neque vero vilis materia tibi displiceat: Nam olim qui civem servasset non auream coronam donabatur, sed ex foliis quercus compacta unde sic Plinius exclamat lib. 16. cap. 4. *o mores æternos, qui tanta opera, honore solo dohaverunt, & cum reliquis coronas auro commendarent, salutem civis in pretio esse noluerunt!*

3. Pro suo regali pallio & pro purpura sago militati donatus est: Chlamydem occineam appellat Matthæus, quæ idem est quod paludamentum purpureum quod armis imponi solebat: ex colore autem fuit signum Regiæ dignitatis. Probabile est fuisse vestem detritam alicuius militis, quæ quia brevior erat armis imponebatur. Hac primum usum fuisse Romulum nonnulli scribunt: Vide Corder. in Cathena in Lucam.

4. Pro Sceptro, in manum ipsi data est arundo seu canna, verè Sceptrum irrisiois.

5. Faustæ acclamationes, sollemnis renunciatio, & reverentiæ, fuerunt scommata, ridiculæ salutationes, & genuflexiones, sputa, alapæ, verbera, & percussiones in caput: in quibus omnibus, & magnus dolor fuit & summus contemptus.

Sed III. loco uti dixit S. Cyril. Hierosol. Catech. 12. *Mysterium erat corona spinea.* Nam ut ait S. Ambr. licet ista milites detestabili operarentur affectu, honoratum tamen exitum produnt, cum pungentes coronant, & illudentes adorant, &c. Illis defuerit boni operis effectus, Deo tamen suus non defuit honor, qui saluatur, ut Rex, coronatur ut Victor, quasi Deus, & Dominus adoratur. Itaque coronatus fuit Rhamno, cuius virtus contra serpentes: In Apologo Judic. 9. quod regnum ceterarum arborum, ut vitis, olea, & ficus, detestantur Rhamno datum est, ac licet in principio, uti dicitur

dicitur in cap. 3. *datus sit in pœnam: Maledicta terra in opere tuo, spinas, & tribulos germinabit tibi:* Quia tamen sicut multæ plantæ venenosæ, cum in melius solum transplantatæ sunt, ac sub meliori cælo dulces fructus pepererunt, idem contingit in spinis, quæ in terra peccatorum satæ, fuerunt pœna peccati, sed in Christi caput transplantatæ, factæ sunt pretiosæ, & caræ. Hinc quàm multi eiusmodi spinas prætulerunt rosas: & impleum oraculum Ezechielis cap. 28. *Non erit ultra domui Israël offendiculum amaritudinis, & spina dolorem inferens undique per circuitum.* Hinc quoque Cyrillo dicitur corona Salvatoris, solatium peccatorum, & dissolutio maledictionis. Quid quòd in Exodo Rhannus factus est sedes Dei, quando Moyli apparuit in Rubo in modum ignis, ita ut sicut in lib. Judic. legimus, factus sit Rex omnium arborum. Neque verò illis spinis sui flores defuerunt nam ut ait Greg. Tur. lib. Glor. Mart. c. 1. *spina arida Christi, solitæ sunt post tot annos ætate ipsiusmet autoris florere, in signum benedictionis, quam receperunt ex terra illa sancta capitis Christi,* itaque S. Bern. Christum comparat viti, de qua dicitur *vinea nostra floruit:* & addit in tractatu de Passione: *Floruit mirabiliter, & valde singulariter, & excellenter, vitis hæc, Jecis, non florum genere sicut aliæ, sed omnium florum speciem in se continebat.* De illo dictum est Pl. 117. *Inimicos eius induam confusione, super ipsum autem effloret sanctificatio mea:* Hæc braica lectio habet, super ipsum effloret corona gloriæ: Joseph coronam habuit callitatis, Paulus iustitiæ, Petrus fidei: singularum virtutum coronæ sunt: solus Christus habet coronam gloriæ. In hac corona omnes coronæ, sed præmium omnium coronatum est. Licet itaque milites illudere voluerint regno Christi cum tamen tractarunt ut Regem, immò ut Deum, nam uti dicit Lilius, antiquitas nulli, nisi

Deo corona debetur. Et sicut dum Caïphas in illum sententiam pronuntiavit, ordinante Spiritu Sancto prophetavit, ad hæc, sicut Pilatus dum putavit se mortis causam titulo Crucis affixisse, non scripsit uti Judæi voluerunt, quod se Regem fecisset, sed quod Rex esset Judæorum, idque incommutabiliter ut advertit S. Augustinus, tract. 117. in Joannem, in hunc finem allegans titulum Psal. 59. *In finem Ne disperdas:* ita legens, Ne corrumpas tituli inscriptionem: ita dum milites Christi regno illudere voluerunt, Christi regnum statuerunt: quod sic admiratur Athanas. ser. de Cruce, & Passione Christi: o miraculum novum, & incredibile! quem per ludibrium pulsabant, ei triumphalia addiderunt ornamenta. Quod autem ea ratione, & cum his circumstantiis, id ab ipsis factum sit, id causæ fuit, ut ostenderet regna mundi sita esse in honoribus, pompis, & deliciis suum verò in contemptu honorum, voluptatum, & sui ipsius. Denique hæc omnia pertinent ad significationem, ad satisfactionem, ad meritum ad eruditionem.

1. Enim Corona spinea capiti imposita, significavit sollicitudines, & ærumnas, & labores nostros à Christo esse susceptos: Chlamys, sanguinis habens colorem, peccata hominū nomine sanguinis designata in Scriptura, in Christi humeros, & carnem translata: Arundo in manu dextera serpentem occidendum, & Dæmonis imperium destruendum: Nam ex Athanasio arundinis icu serpentes occiduntur, quod Cruce præstitit.

2. Quoad satisfactionem attinet: Quot modis homines peccant, tot modis Christus patiens satisfecit: Peccant illi rebus exterioribus, peccant honore, fama, peccant voluptatibus, peccat corpore peccat anima. Et Christus in his omnibus passus est Corona igitur & hæc insignia regia per ludibriū imposita, ad satisfactionem accipiantur ab eo pro superbis, &

ambitiosis, qui mundi dignitatibus, & honoribus allekti divina præcepta neglexerunt: nam in hoc facto quoad honorem, & famam passus est Christus, dum tractatur a militibus, tanquam qui regnum inique ambierit, & turpissimis idcirco sit afficiendus contumeliis.

3. Quoad meritum: cum nobis regiam dignitatem & regnum cælorum multis modis meruerit, voluit etiam hoc regno ludiro, & derisorio nobis mereri. efficitur ille quidem ridiculus Rex, qui verus erat, *Rex Regum, & Dominus dominantium*; nos efficeremur veri Reges, idque majori, perfectiori, & diuturniori regno, quam omnes reges mundani.

4. Ac denique, quoad eruditionem attinet, plurima docemur: nempe honores terrenos, & regna mundi plena esse vanitatis, & afflictionis. Item ad regnum cæleste, quod Christus nobis promeruit, deveniendum esse per tribulationes, injurias, contumelias, quas pro Christo sustinere, quando opus fuerit, paratos esse oportet. Si enim verus Rex talia passus est, pro subditis iniquis; nos qui sumus subditi, & non solum qui ex nobis ipsis Reges non sumus, sed carcere potius, quam æterno regno digni, qualia nos pati oportet, ut cum ipso vero Rege regnemus? Sed de his hæcenus.

Super est ultimus feralis Tragædiæ actus, nempe Crucifixio. Postquam enim Pilatus multis modis conatus est Christum absolvere, ac dimittere; nunc pronuntiando innocentem, *quid enim mali fecit*; nunc accusationes reiiciendo. *Non invenio in eo causam* nunc modum proponendo dimittendi per comparationem hominis scelestissimi & odiosissimi, scilicet Barabbæ: cum se nihil proficere videret, verum è contratio, voces clamantium, & ad mortem deposcentium magis invalescere; ubi ei Pontifices Cæsaris auctoritatem obiecerunt, ignavia, & timore perculsus, declarata sæpius Christi innocentia, lavatis etiam aqua manibus, mortis sententiam in

innocentem pronuntiauit, utque ait S. Ioannes; *Tunc tradidit eis illum ut crucifigeretur.*

I. Quid hanc sententiam secutum sit paucissimis verbis absolvit: *susciperunt autem Iesum, & eduxerunt*: Nempe milites facti sunt domini eius, & exutum purpura, atque vestimentis suis indutum, eduxerunt ex prætorio seu domo Pilati, ad locum extremi supplicij: *Et bajulans sibi crucem*, (quod damnatis in morte fuisse docet Plutarchus) ut Isaac portare at ligna quibus in monte cremati debebat holocaustum; *Exivit in eum qui dicitur Calvaria locum*, quia nempe extra civitatem Cunctus est, adimplens figuram, ut dicit, Paul. Hebr. 13. *Quorum*, inquit, *animalium infer ut sanguis pro peccato in sacrificium*, horum *corpora cremantur extra castra*: propter quod & Iesus, ut *sanctificaret per suum sanguinem potulum, extra portam passus est*: Tum ultimam hanc Tragædiæ actum unico verbo abloquitur, *Vbi Crucifixerunt eum.*

I. Quis huius Martyrii circumstantias omnes oratione allequi potest? Certè mirum fuit supplicium, & ibi contumacitatem sacrificium. Vidisti unquam à canibus cervam captam, quanto studio & quærabile, ubi sanguine eius pasti sunt, dilaceretur? Eodem modo impii satellites, jam præda suæ domini, in Christum, ut in agnum innocentem irruunt.

I. Vide totum supplicij apparatus: pars enim malleos, & ferramenta; pars clavos & tuncnes apparant; alii foramina in Cruce excavant; alii titulum affigunt; alii fossam alte effodiunt, & cuneos parant.

II. Christum jam tertio denudant in omnium conspectu, & nudando exortant. Vnde quo ipsius pudore simul, & dolore. Certè totus erat sanguineus, & vix hominis figuram ostendebat. Eò statu capillis & barba apprehensum in terram convitio deiciunt, ut in Cruce decumbat: Imperant; Parat ipse, atque obedit,

obedit & ultro manum extendit: Cantic. 7. *Dixit ascendā in palmā & apprehendā fructus eius.*

III. Modus crucifixionis is fuit: Cum essent quatuor milites qui crucifigerent; quod colligitur ex quatuor partibus vestimenti: ū que sunt partiti inter se: ubi Christi corpus maxima funibus extenderūt, ut manus, & pedes ad sua foramina pervenirēt, simul & semel maximis clavis, quatuor, iisque rotundis, & si S. Francisco credimus, veteribus, & reuulsis, & ad maiorem dolorem, & ut etiam in suo supplicio maiorem paupertatem observaret, manus, & pedes maximo ipsius dolore perforarunt. Quis enim nesciat partes illas esse quam maxime sensibiles propter concursū nervorū, musculorū, venarū, arteriarū, adeo ut licet sensus tactus sit diffusus per totū corpus, tamē in illis partibus potissimum vigere videatur? Lanspergius ait clavos manūū ex quorundā relatione adactos fuisse viginti sex ictibus, malleorū, clavos pedum triginta sex ictibus, quod sine ingenti dolore fieri non potuit. Nam si sola nervi punctura nō sit sine spasmus, quanto magis confixio tot nervorum & ligaminū, & arteriarū, & venarū? unde uberrime sanguis fluxit, secundū illud Davidis: *Ingingatur pes tuus in sanguine* Porro ex crucifixione secuta est dora totius corporis extensio: unde David, *oderunt manus meas, & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea*: quo loquendi genere optime exprimitur Crucis supplicium. Et ita impletur illud Isaia: *à planta pedis usque ad verticem, non est in eo sanitas* & quod ait David: *Psal. 40. Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius.*

IV. Facta pedum & manuum confixione Crux magno molimine erecta est, & in parata serobe deposita: qua succussione adeo innovati sunt dolores, ut Sanctæ Mechtilde revelatum sit, tunc maximū omnium fuisse, scilicet in illa Crucis depositione cū tanta succussione, qua compages nervorum toto corpore sunt luxatæ. Et in eo statu triū horarū spatio,

suos omnes dolores ad summū perduxit: Nā ut taceam internos dolores ex conjunctione exteriorum semper crevisse, & eò usque, ut tacere non potuerit, cum, ad Patrem conquestus Deum appellavit: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* utq; de externis doloribus sit sermo; Si simul omnes Christi dolores spectentur, nullus unquā mortalium graviora absolute tulit tormenta; licet forte in aliqua parte determinata, graviora tulerit ut in oculis, aut aliō membro, quā Christus in ea parte, vel membro.

Scio quoad extensionē, plurimos Martyres gravissimos dolores passos esse, quoad partes externas immediate vexatas, ut qui lentis ignibus sunt combusti, aut fuere minutatim concisi; quod de Christo dici non potest. Verum quoniam per quandam redundantiam dolor per totum corpus effusus est, præsertim in Cruce, toto distento corpore, & partibus omnibus luxatis, tum quia læsis quibusdam partibus, nervi contracti sunt, unde contractio ipsorum, & spasmus in corpore, & aliarum partium virtus debilitata; Tum quia ex nimio labore, & fatigatione, partes omnes dolorem sentire: certe non potuit ex parte totalis subiecti maior esse dolor naturalis, licet in partibus potuerit esse equalis Et licet aliqui directe Martyres potuerint plus torqueri in aliquibus partibus, aut saltem in aliqua, verbi gratia, in oculis, plus quam Christus, tamen ratione totius, dolor Christi, fuit omnium maximus nec ab alio potuit superari.

Sed si agatur dolore intensivo, de voluntate, de vi, de vehementia & acerbitate doloris, Sententia est D. Thom. dolorem Christi fuisse omnium maximum quos homines passi sunt. Ratio est, quia magnitudo doloris oritur, & ex magnitudine læsionis, quæ est causa doloris, & expositione patientis, quæ est perceptiva magis doloris: & hæc etiā duplex est, prima, optima corporis complexio, in qua sensus tactus magis viget: 2. efficacia animæ

& in-

Interior apprehēsi, ex qua vis doloris maxime p̄det: At in Christo, & lesio corporis fuit ingens, p̄sertim cum in Cruce pependit; complexio etiā corporis fuit perfectissima; & vis animæ ad apprehendendum, & attendendum efficacissima; igitur & dolor fuit maximus, secundum illud Ecclesiastis 1, *Qui addit scientiam addit & laborem.* Adde quod Christus voluntarie assumpsit hanc doloris magnitudinem, ut exactius pro nobis satisfaceret; unde sequitur nullo modo impedivisse causas doloris, neque avertisse interiorem mentis, sive imaginationis apprehensionem, sed potius efficacissime ea considerasse, quæ dolore augere possent secundum illud Davidis Pl. 10. *Quoniam tu laborem, & dolorem confiteras:* Cum itaque ex parte subiecti fuerit in Christo sufficiens causa maximi doloris, & maioris quàm in ullo alio propter complexionem; ex parte verò lesionis, fuerit valde gravis & efficax, ita ut de nullâ aliâ constet fuisse maiore in parte determinatâ subiecti; sequitur Christi dolorem fuisse maximum inter omnes dolores, quos homines mortales in hac vitâ passi sunt, vel aliquando patientur.

V. Itaque considera Christum exterius nulla parte integrum, sed ubique vulneribus concisum, secundum illud, *A plantâ pedis, usque ad verticem, non est in eo sanitas:* Considera sic vulneribus, ictibus, sputis, sanguine, deformatum, ut dicat Isai cap. 53. *Non est species ei, neque decor; & vidimus eum & non erat aspectus; & desideravimus eum, despectum, & novissimum vivorum, virum dolorum, & scientem infirmitatem & quasi absconditus vultus eius, & despectus, unde nec reputavimus eum. Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit, &c.*

Certè passionem tuam ap. ellaverat baptismum, ut indicaret se suo sanguini, & passionibus immergendum: Eandem etiam cacicem appellavit, allusione facta, ex non nullorum opinione, ad genus mortis laticis usita-

tatum, cum reis venenum potandum exhiberetur; unde ingentes in p̄cordiis dolores; ut sciremus ipsum & in partibus externis & in internis summos dolores sustinuisse. Spectato itaque Christi dolore, tanquam unâ passione per totum corpus diffusa; distento toto corpore in Cruce; membris omnibus luxatis; omnibus nervis, partim intensissime distensis; partibus internis per consensus graviter dolentibus, cum omnes actus sanguinis effusione emarcuissent; Animâ efficacissime ad hæc omnia attendente; suppressa omni consolatione; cum omnia ad tormentum undique conspirarent; Mater desereret ut iratus; Mater p̄ens gladio doloris confixa esset; dispersi essent Discipuli; populus illudere triumpharent inimici; sævirent milites; multi exprobarent; alij male dicerent: *Vah qui destruis templum Dei!* ceteræ consortes in creparent; cum esset à seipso desertus, nec pars animæ superior inferiorem adiuveret, sed potius pœnæ immergeret; cū sanguinis, & vires & Spiritus defecissent; cruciatu interno cum externo contendente; Tantem suū dolorem ipse ad summum perduxit, & in eo doloris termino, maxima contentione, quod illa voce designavit, *Consummatum est,* Patri animam commendans, clamansque expiravit. Vbi vitam finit, ibi finio sermonem; quis enim ibi non consistat ubi stetit Deus?

Collige I. ex dictis, quanta sit peccati malitia, & quanta gravitas, ut Deum, eo solum nomine, quod pro peccatore spondidisset, sic tractarit. Id ne unquam putasset, ô peccator, tu qui tam facile peccas, nec cogitas quid tandem sequatur peccatum ad missum? Sed veniat tibi in mentem quod Christus dixit: *Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?* Interim tamen quod monet Eccli. cap. 29. *Gratiam fideiussoris ne obliviscaris, dedit enim pro te animam suam.* Vide quantum sis teus apud

apud Deum; nempe eorum quæ fecisti, & eorum quæ ipse tui causa, & fecit, & passus est. Quorum peccatorum es debitor, sed quorum beneficiorum, quibus te ipse affecit; & quorum quæ pro te passus est. Cogita quid pro tantis debitis es præstiturus. Partire vitam tuam, & partem da solvendis peccatis tuis; partem beneficiis rependendis; partem iis quæ pro te passus est. Sed an vita, uni parti posset sufficere?

Collige II. Cum necesse sit prius nos configurari Christo patienti, quam glorioso, secundum illud Apostoli ad Rom. 8. *Si tamen compatimur, ut & conglorificemur.* Et ad Rom. 6. *Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & Resurrectionis erimus:* Rogo te mi Auditor, ut qualis sis in rebus omnibus te Christo componas. Num te pudet adeo dissimilem esse & contrarium? Confer enim tuas delicias cum Christi amaritudinibus; luxum in vestibus, cum eius nuditate; mensarum cupedias cum felle, & siti ipsius, cum aceto & fame; tuos flores cum eius spinis, tuas voluptates cum eius doloribus, otium tuum cum eius laboribus: *in laboribus à iuventute mea:* tuam molliem & delicatam vivendi rationem, cum dura eius tractatione, & tormentorum perpeffione. Tu in risu; Ille in lachrymis; Tu gloria; Ille in ignominia: Tu molliter cubas, & sedes; Ille in Cruce decumbit. Sed propius accede, ac membra membris componamus. Vide vultum spuris deformatum; oculos natantes in sanguine; genas pugnis tumidas; labia ictibus liventia; crines malè compositos; pulvere conspersos, & sanguine deturpatos, caput, frontem, & tempora spinis perforata: Vide scapulas & pectus lacerum flagellis; manus & pedes clavibus transfixos; totum corpus apertum, dilcissimum, luxatum: At ostende in tuo corpore, vel tantillæ pœnitentiæ vestigium. Omnia sunt rectè composita, nitentia; decorem affectantia.

Tom III.

Quàm dispar est cultus! quam dissimilis tractatio! Nobis non sufficiunt flores nostri, peregrini magnis sumptibus quærendi sunt. Sed vide omnes exaruisse, & consenuisse; cum Christi spinæ ab omnibus ubique honorentur, & colantur. Certe multis sæculis illas floruisse, scripsit Gregor. Turon. Pudeat mulieres Christianas corpus suum tam studiose curare, & molliiter tractare post hæc Christi exempla! Veniet tempus, cum uti dicitur Isaia 3. *Decalvabit Dominus verticem filiarum Sion,* &c. *Et erit pro suavi odore fetor,* &c. puncturæ vero spinarum in Christi capite fulgebunt instar diadematis fulgentissimi.

Collige III. Pro viris spiritualibus, qualem tandem vitam gerere debeant, & quam conditionem amare, quamque parum deceat membra esse delicata sub capite spinoso. Illud aliàs fuit hominis fortis, & animosi, in durioribus se exercere: Illud fuit probatæ, & exploratæ virtutis; multa pati: Sed nostro tempore, post acerbos Christi dolores, illud demum est officij, & necessitatis, durissima ferre, amare de decus, & bonorum spoliationem, dolores, paupertatem, & acerbitates; præsertim cum Deus pati ista voluerit, ut has omnes passiones deficaret, & hominibus expetendas redderet. Sic. Damasc. lib. 3. de Fide cap. 20. *Omnia assumpsit, ut sanctitatem omnibus afferret.* Ita factum, ut Crux olim abominanda, maximo in honore habeatur: Ut flagella hominibus ingenuis odiosa, & plena probri, nunc sint in votis, atque desiderio; si innocentiam prosequantur: Ita Apostoli Actor. 5. cum cæsi fuissent. *Ibant gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati:* Ita fit ut quæ gravissima habebantur, nunc sint pro delictis, tormenta, dolores, clavi, vulbera, verbera: solumque nunc sit pietatis argumentum, nullà erga se pietate tangi, sed piam crudelitatem exercere.

S s

Sermo-

Sermonis cursum hic Christiani, abrum-
pamus, sistamusque. Satis quippe est, quan-
doquidem nunquam futurum est satis. Quis
enim potest mihi sermo reliquus esse, cum ex-
tinctus sit Patris æterni Sermo, Verbumque
perierit? Reliqua tamen ab eius Corpore, ab
eius Sanguine, plagisque dici oportet: atque
id quod persuaderi animis vestris ab lingua
mea nequivit, tristis ipsius mortis imagine,
laceri corporis figura, funestâ eius martyrii
repræsentatione suaderi.

Hic vestri oculi, hic corda vestra, hic men-
tes vestræ, hic vestræ lachrymæ, vestra suspi-
ria, vestri singultus: hic dolores vestri, vestri
pœnitentæ affectus, proposita vestra. Super
cineribus patris vestri; super Reges vestri re-
liquias; super corpore vestri,

OSTENSIO CRUCIFIXI.

Ecce Sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit
Deo, & inventus est justus, & in tempore iracundia
factus est reconciliatio. Ad vos Cælum & Terra
sermonem meum converto: *Audite cæli que lo-
quor, audiat terra verba oris mei*: Sed te inprimis
æternæ Patris imploro. *Respice Domine sancte Pa-
ter de sanctuario tuo, & de excelso cælorum habita-
culo, & inuere hanc sacrosanctam Hostiam,*
quàm tibi offert magnus Pontifex noster,
sanctus Puer tuus, Dominus Iesus; idque pro
peccatis fratrum suorum: & esto placabilis super
multitudine malitia nostra; Ecce vox sanguinis
Fratris nostri Iesu, clamat ad te de Cruce.
Quid enim Domine, quid pendet in ea? Pen-
det quia præterita tanquam præsentia, coràm
te sunt. *Cognosce Pater tunicam filij tui. Heu
sera pessima comedit eum, & bestia devoravit Ioseph:*
& conculcavit infurore suo vestimentum
eius: omnem decorem reliquiis eius cruoris
inquinavit. Ecce quinque si isturas lamenta-
biles in ea reliquit. Caro nostra est, & frater
noster: *Respice Domine in faciem Christi tui,*
qui tibi usque ad mortem obediens factus
est; nec recedant ab oculis tuis cicatrices ejus

in perpetuum, & memineris quantum ab eo
pro peccatis nostris satisfactionem receperis.
Utinam Domine appendas in statera peccata
quibus iram meruimus, & calamitatem, quàm
pro nobis passus est innocens Filius tuus: cer-
tè grãdior apparebit, & magis digna, ut prop-
ter ipsam effundas super eos misericordiam
tuam, quàm fuit illa ut pro peccatis nostris,
contineas in ira misericordias tuas. Gratias,
tibi Pater, referat omnis lingua, pro supera-
bundantia bonitatis tuæ, qui unico Filio cor-
dis tui non perpercisti; sed pro nobis omni-
bus illam tradidisti in mortem, ut eam tan-
quam fidelem advocatum haberemus coràm
te in cælis.

II. Et tibi Domine Jesu fortissime zelotes
quid gratiarum tribuam & dignè retribuam;
ego, homo, pulvis, & figmentum: Quid enim
pro meâ salute facere debuisti, & non fecisti?
Ab imò pedis usque ad summum verticis, te
totum in aquas passionum demeristi, ut me
totum extraheres ab illis: Et intraverunt us-
que ad animam tuam; nam & animam tuam,
in mortem perdidisti, ut meam perditam
mihi redderes.

Quid verò ab homine dignè rependi pos-
sit non invenio. Nam et si cælum & terram,
& omnem ornatum eorum pro ea gratia pos-
sem rependere, certè nec ulque ad mensuram
debiti ullatenus attingere possem. Ut autem
ipsum quod & debeo, & possum retribuam,
tui muneris est, Domine. Diligendus es mihi,
O Deus meus, toto corde, tota anima, tota
virtute, & tua mihi sequenda vestigia, qui pro
me mori dignatus es!

Et nunc Domine Redemptor meus: te ut
verum Deum adoro, in te confido, in te spe-
ro, & quibus possum desideris, ad te suspiro:
Adjuva imperfectum meum, Ad tuæ passio-
nis gloriosa insignia in quibus salutem meam
operatus es totum me inclino: *Victricis tuæ
Crucis regale vexillū, in nomine tuo Christe
adoro!*

adoro : Tuum spineum Diadema , tuos rubentes sanguinos clavos , tuo sacro lateri immerfam lanceam , tua vulnera , tuum sanguinem , tuam mortem , tuam sepulturam Christe simplex adoro , & glorifico . O venerandum Christi verticem meliore dignum corona ; ô faciem ipsis Angelis desiderabilem ! ô oculos ! ô lumina ! Quis vestrum lumen potuit extinguere ? ô genas amabiles ! ô labia , ô os Divinum ! quæ mutatio ? ubi ille color , ille fulgor , illa species , illa pulchritudo ? Siccine ille es , *Speciosus præ filiis hominum* ? Unde ille tumor , ille livor , ille sanguis , illa deformitas ? O sacrum pectus ! o cor divisum ! o venas vacuas ! o tergum conscissum , & sulcis cavatum ! o brachia , o manus ! *manus eius distillaverunt myrroram : manus eius tornatiles , manus aureæ plena hyacinthis* . Ego certè omnibus meis membris reus : Tu omnibus membris tuis exolvere , & satisfacere voluisti ? Quid non deliqui oculis meis ? Quid non pectore ? Ergo querenda est venia admissorum à nobis per tua singula membra ; & pro venia imploranda sunt eadem quibus pro nobis satisfacere voluisti . Certè nullum est unde sanguinem non dederis . Et quia ad gratiæ thronum sto ; hic me hodie sisto , omnium peccatorum reus ; ubi tanta est satisfactio . Vnum est quod negare non possum , me huius homicidij reum esse : Non nego , non diffiteor : Neque verò etiam poenam recuso cum reus sim . Sed quia pro me sic satisfacisti ut me & à culpâ & à poenâ liberaris , uni ultrò me submitto ; ut scilicet perpetuò Divinæ tuæ passionis hanc participes . Et dico cum Bernardo : Audi vocem meam , & inclina super servum tuum suavem Crucem illam , quæ lignam vitæ est iis qui apprehendunt eam : illam , inquam , divinissimam Crucem humeris meis impone : confige illi manus meas , & pedes meos , & totum passioni tuæ conforma servum tuum Domine : Et suavitatem quidem meam , clavo temperan-

tiæ ; dexteram verò clavo Iustitiæ in illâ sublimi Cruce fixas habebō : Ut autem aliqua similitudo capitis tui , in me appareat ; detur obsecro menti meæ , & salutari poenitentiae compunctio , & alienæ miseria compassio , & stimulus zeli æmulantis quod rectum est coram te : & ad te convertat in ærumna mea , dum triplex configatur spina .

Reliquum esset mihi , Auditores , ut explicarem sensus vestros , vestraque proposita ederem . At neque cordis vestri studium novi , neque dispositionem voluntatum vestrarum , & quid constitutum habeatis agere in posterum :

I. Contra inimicitias : Quid enim vestro loco & nomine possum dicere ? Tu cor obduratum ad odia , firmatumque in ulciscendi consilio ; nisi tam prodigiola mansuetudine tibi objecta , iniurias tibi factas obliviscaris quid agetur de te ? Genes 50 *Pater tuus præcepit nobis antequam moreretur , ut hæc tibi verba diceremus : Obsecro , ut obliviscaris scelera fratrum tuorum . Speccati , atque malitia quam exerceverunt in te* . Certè id ipse pro sua potestate poterat imperare : sed obsecrare maluit . Et ego obsecro illius nomine . Si exemplo potes moveri , vide quid in Cruce fecerit . Prima eius cura fuit , orare pro inimicis : *Pater dimittit illis , quia nesciunt quid faciunt* . Oravit Patrem , & impetravit pro inimicis veniam : nam *exauditus est pro sua reverentia* . Te obsecrat ut parcas , & non impetabit ? Certè si esset necesse , accederet ad tua genua , & veniam à te pro inimico deposceret . Sed in Cruce affixus tenetur : Ego pro illo , eo munere defungor : vide quid respondeas , &c .

II. Adversus avaritiam & immisericordiam erga pauperes . Hæc vendidit Christum , & ipse eam suo exemplo damnavit : nascendo in vita , in doctrina , in insigni rerum omnium contemptu , & in Cruce , sua nuditate .

III. Contra superbiam: Audi docentem, & Vide exempla. Ad pedes Judæ se abiecit. Vide quæ passus sit: captus ut latro, irrisus à Judæis, male tractatus à Ministris, spretus ab Herode & eius exercitu, indutus veste albâ, Barabbæ, illusus in coronatione, coram omnibus nudatus, crucifixus inter latrones, faturatus oppropriis: Tu post talia, quæ contemptum timere debes?

IV. Contra irrisores ad licentiam projectos. De iis apud Prophetas conqueritur Psa. 68. *Opprobria exprobrantium tibi, ceciderunt super me. Et factus sum illis in parabolam: adversum me loquebantur qui sedebant in porta, & in me psallebant qui bibebant vinum.*

V. Adversus blasphematores; quibus propriè convenit coronare spinis Filium Dei: Caput enim Salvatoris est divinitas, atqui blasphemator divinitatem lacescit; utque spinarum coronatio crudelissimum fuit cruciamentum, maximèque omnium sensibile, ac gravissima quam pertulerit Salvator derisio, sic juramentum & blasphemia. Vnum est ex peccatis quæ contra divinitatem admittuntur acerbissimum: Eius tamen nequitia rei jocantur; crimen illud nihili pendunt, ac rident. Proh Deus! quis jocus! quæ oblectatio! ô barbarum & crudelem jocum! O delectationem impiam & sacrilegam! Nam, ô peccator, quando horribiles tuas execrandaque blasphemias proferas, aut id serio facis aut joco, atque ex formula loquendi? Si facis istud serio, quodnam majus crimen & enormius admittere potes? Si joco usque sermonis; Deum-ne tam immoderatè offendi à te oportet, delectationem tuam captante: atque id pattare per contemptum & injuriam: Sed quam ob causam: An quod tolerare non potes illius magnitudinem & Majestatem: Aut quòd eius bonitas displicet tibi: An fortè beneficia quæ ab eo accepisti fastidium tibi pariunt: Quid potes sperare ab tot flagitiis &

impietatibus tam execrandis: Ignoras ne horribile pœnas quæ te manent: Sanè pro spinea illa coronâ quâ ipse caput læsisti, expectare debes coronam ignis & flammaram: *Coronans coronabit te tribulatione.* Neque enim unquam impunè ac sine pœnis contumitur Majestas divina.

VI. Contra peccatum carnis: ut scias quanta futura sit illius pœna: Neque enim tantum æstimanda est, ex deliciis usurpatis, ut tantum sit tormentum, quantum fuerunt deliciae, secundum illud; *Quantum in deliciis fuit, tantum date illi tormentum*: Sed ex Christi pœnis, ut futura sit quanti & quam acerbi fuerunt Christi Domini cruciatus. Cum enim te Christus vel unica gutta sanguinis redimere potuisset, voluit tamen tanta supplicia perferre, ut carnis delicias compensaret. Ob quolibet igitur peccata passus est: sed magnitudo externorum suppliciorum respondit peccato carnis; ut hinc mortales intelligerent, quanta supplicia maneat eos, qui se tam turpiter inquinarent. Nolo itaque, ô adulter, tibi opponere dedecus, bonorum jacturam & sanitatis, familiarum ruinam, & posteritatis extinctionem: quanquam cogitare potes, quid in ea parte sperare possis: Mitto quo pudore revelanda sint turpitudines tuæ, cum quæ fecisti in abscondito, revelabuntur in conspectu Solis. Non te suppliciis inferorum terreo, quæ debes expectare maxima sed tibi propono Christi Domini corpus totum in tormentis & doloribus, tua causa susceptis; ut saltem ea specie miserabili commovearis. Hoc ego corpus, & hanc carnem tibi oppono. Cur te alia caro sic movet, & hæc non tangit: Non alia tamen de causa tam malè habita, quam ob hoc peccatum. &c. Finio apponendo protestationes, i. meas; deinde populi:

Fiant ea protestationes.

De vitando peccato mortali: de vita

muranda de se crucifigendo : de debellandis Christi inimicis, Diabolo, Mundo, & Carne : de perseverantia, & constantia, & clavis in cruce : De nostra omni spe, amore, & glo-

riatione : in qua cogitatione immori volumus; in osculo, & amplexu Crucifixi : à quo omnem benedictionem in hac vita, & in æterna speramus, Amen.

DOMINICA RESURRECTIONIS. CONCICIO.

Christi Resurrectionem planè probatam esse ostenditur.

Resurrexit, non est hic. Marci 16.

REFERT ex Varrone S. August. lib. 18. de Civit. cap. 5. Apim Regem Argivorum profectum in Ægyptum ibi esse defunctum, & ab Ægyptiis donatum divinitate; cultum autem in sepulchro, cum nondum ei templum ædificatum esset, & ex voce Soros quæ sepulchrum significat, & ex Apis vocabulo, unum nomen fuisse compositum, Sorosapis; & ut fieri assoleret, una litera mutata, Sorapis & Serapis dictum fuisse. Carterum capitali lege sancivere, ne quis Apim defunctum fuisse, aliquando diceret: Vnde deinceps in omnibus Serapidis templis statuam Harpocratis, seu hominis digito labia comprimentis erexerunt, ut indicarent eum de Apis divinitate ageretur, mirum esse debere de sepulchro ipsius, silentium, quia nihil magis à divinitate alienum, quam mors & Sepulchrum. Stulti planè, qui cum silentium de sepulchro indicarent, nominare suum Deum non poterant sepulchri mentione, eum non Apim dicerent, sed Serapim hoc est Apis sepulchrum: atque solo nomine probarent non esse Deum. Ita S. Petrus Actor. 2. ut ostenderet Davidem minorem fuisse Chri-

sto, de eius sepulchro, & morte meminit, his verbis: *Viri fratres liceat audenter dicere ad vos de Patriarcha David, quoniam defunctus est, & sepultus: & sepulchrum eius est apud nos usque in presentem diem: porro illud non vacuum; sed in quo corpus Davidis asservaretur, ut scirent fuisse tantum hominem mortalem. Sed ubi agitur de Christi divinitate, non modo non siletur de eius sepulchro, sed sepulchrum eius ostenditur: Videte locum, ubi positus erat Dominus: Vnde in eo sepulchro spectantur Angeli, qui ut ostenderent ait, Chrysol. Deum fuisse sepultum ad sepulchrum tanquam apud cælum manebant. Nam, ut ait Chrysol. serm. 75. factus est lapis, vas Angelicæ sessionis, schola vitæ; qui à ludæis ad mortis januam, ad cineris servitium, ad triste silentium fuerat constitutus. Vnde magna probatio divinitatis Christi est vacuum eius sepulchrum, & eiusdem Resurrectio, secundum illud, *Resurrexit, non est hic.* De qua probate aggredior eam a deo plane & liquido confirmatam esse, ut nemo nisi qui careat ratione de ea dubitare possit: verum id antequam aggrediar opem Virginis implorabo. **AVE MARIA.***